

Pašnovērtējuma anketa pašvaldībām par tiltu pārvaldīšanu

Rīga 2021

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Pašnovērtējuma anketa sagatavota, lai atbilstības un lietderības revīzijas “Vai pašvaldību tilti un pārvadi ir droši?” apjomā neiekļautām pašvaldībām dotu iespēju ērtākā veidā pēc revīzijā lietotās pieejas novērtēt savu darbību atbilstību normatīvo aktu prasībām vai labajai praksei atsevišķos ar tiltu pārvaldīšanu saistītos jautājumos.

Ar revīzijas ziņojumu “Pašvaldību tilti: Mobilitātes traušlā ilūzija” var iepazīties Valsts kontroles vietnē tīmeklī www.lrvk.gov.lv sadaļā *Noslēgtās revīzijas*.

Jautājums/ Kritērijs	Kritērija izpildes vērtēšanas nosacījumi	Vai kritērijs ir sasniegts?	Iespējamā rīcība, ja kritērijs nav izpildīts vai izpildīts daļēji	Revīzijā pārbaudītajās pašvaldībās konstatētais par kritērija neizpildi
1. Vai pašvaldība nodrošina tiltu ¹ uzturēšanu atbilstoši labajai praksei un normatīvajos aktos noteiktajām prasībām?				
1.1. Pašvaldībai ir informācija par tiltu tehnisko stāvokli, bojājumiem un nepieciešamajiem darbiem bojājumu novēršanai;	Kritērijs tiks uzskatīts par izpildītu, ja reizi piecos gados tiltiem un pārvadiem ir veikta tehniskā apsekošana, reizi gadā profilaktiskā vizuālā apsekošana, daļēji izpildīts, ja izpilde veido 50 %, neizpildīts, ja mazāk kā 50 %.	Jā/Nē/ Daļēji	<p><i>Ar 2021. gada 1. novembri stāsies spēkā normatīvais akts, kas paredzēs pienākumu tilta īpašniekiem veikt regulāras galvenās inspekcijas tiltiem² Savukārt pienākums veikt vispārīgās inspekcijas normatīvi nav noteikts.</i></p> <p><i>Tomēr labā prakse – LVS 190-11:2009 “Tilta inspekcija un pārbaude ar slodzi” paredz veikt visu veidu regulāras inspekcijas – gan regulāras (ik gadu) vispārīgās inspekcijas, gan galvenās inspekcijas, gan nepieciešamības gadījumā arī speciālās inspekcijas.</i></p> <p><i>Līdz ar to, lai nodrošinātu visu veida inspekciju veikšanu, aicinām izstrādāt tilta pārvaldīšanas kārtību, paredzot regulāru inspekciju veikšanu tiltiem.</i></p> <p><i>Vienlaikus aicinām pievērst uzmanību arī uz revīzijas ziņojuma 33. – 37. lpp. norādītajām nepilnībām galveno inspekciju atzinumos.</i></p> <p><i>Lai saņemtu lēmumu pieņemšanai izmantojamu tilta galvenās inspekcijas</i></p>	<p>No revīzijas izlasē iekļautajām pašvaldībām vispārīgo inspekciju veikšanu (reizi gadā) standarta³ izpratnē nodrošina tikai divu pilsētu pašvaldības.</p> <p>Savukārt galvenās inspekcijas reizi piecos gados pamatā veic tikai pilsētu pašvaldības. Novadu pašvaldībās galvenās inspekcijas (tostarp būvju projektēšanas ietvaros, kā arī speciālās inspekcijas) veiktas kopumā vien 16 % tiltu.</p> <p><i>Detalizēti skatīt revīzijas ziņojuma 27. – 28. lpp.</i></p>

¹Ar apzīmējumu “tilti” tiek saprasti gan tilti, gan pārvadi, gan lielās caurtekas.

² Ministru kabineta 15.06.2021. noteikumu Nr. 384 “Būvju tehniskās apsekošanas būvnormatīvs LBN 405-21” 9.1.2. apakšpunkts.

³ Latvijas standarts LVS 190-11:2009 “Tilta inspekcija un pārbaude ar slodzi”.

Jautājums/ Kritērijs	Kritērija izpildes vērtēšanas nosacījumi	Vai kritērijs ir sasniegts?	Iespējamā rīcība, ja kritērijs nav izpildīts vai izpildīts daļēji	Revīzijā pārbaudītajās pašvaldībās konstatētais par kritērija neizpildi
			<i>atzinumu, aicinām iepazīties ar Tiltu inspekcijas rokasgrāmatu (pieejama, meklējot google.lv), lai iepazīties ar inspekcijas būtību un to, kādu informāciju pašvaldība var saņemt no inspekcijas veicēja, veicot galveno inspekciju.</i>	
1.2. Tiek nodrošināta ikdienas uzturēšanas darbību izpilde;	Kritērijs tiks uzskatīts par izpildītu, ja ir nodrošināta normatīvajā aktā ⁴ noteikto regulāru ikdienas uzturēšanas darbību izpilde visos gadījumos, daļēji izpildīts, ja izpilde veido 50 %, neizpildīts, ja mazāk kā 50 %.	Jā/Nē/ Daļēji	<i>Autoceļu ikdienas uzturēšanas prasības ir noteiktas Ministru kabineta noteikumos⁵, savukārt atbilstoši likumam “Par autoceļiem”⁶ pilsētu ielu uzturēšanas un lietošanas kārtību nosaka pašas pašvaldības.</i> <i>Līdz ar to attiecībā uz pilsētu ielām pašvaldībām sākotnēji ir jāizdod noteikumi, nosakot ikdienas uzturēšanas prasības pilsētu ielām.</i> <i>Aicinām pievērst uzmanību Ministru kabineta noteikumu⁷ 11. un 12. punktam, kas nosaka, kā rīkoties nepietiekama finansējuma gadījumā.</i> <i>Lai varētu pārbaudīt, vai tiek nodrošināta ikdienas uzturēšanas prasību izpilde tiltiem, aicinām uzlabot tiltu ikdienas uzturēšanas prasību⁸ izpildes pārskatāmību, kas</i>	No ikdienas apsekošanas un darbu izpildes žurnāliem nav iespējams noteikt, kādā apjomā konstatētās neatbilstības attiecināmas tieši uz tiltiem. Apkopojot žurnālu informāciju par konstatētajiem trūkumiem un veiktajiem darbiem, iezīmējas viendabīga rakstura trūkumi (sniega sanesumi, ceļa bedres, iesēdumi, redele, vilnīši, trūkst vai bojātas ceļa zīmes) un darbības trūkumu novēršanai (sniega tīrīšana, ceļa greiderēšana, planēšana, iesēdumu bedru labošana, ceļa zīmju atjaunošana vai labošana), kuras, revidentu ieskatā, varētu attiecināt uz vienu no tilta elementiem – tilta brauktuvi/segū. Apsekošanas žurnāli nesniedz informāciju, vai apsekošanās uzmanība

⁴ Ministru kabineta 09.03.2020. noteikumu Nr. 224 “Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” 4. pielikums “Prasības valsts un pašvaldību autoceļu tiltu, ceļu pārvadu, tuneļu un caurteku uzturēšanai”.

⁵ Ministru kabineta 09.03.2020. noteikumi Nr. 224 “Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” (zaudējuši spēku ar 16.04.2021.), Ministru kabineta 07.01.2021. noteikumi Nr. 26 “Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” (spēkā ar 16.04.2021.).

⁶ Likuma “Par autoceļiem” 1. panta otrā daļa.

⁷ Ministru kabineta 07.01.2021. noteikumi Nr. 26 “Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” (spēkā ar 16.04.2021.).

⁸ Ministru kabineta 09.03.2020. noteikumi Nr. 224 “Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” (zaudējuši spēku ar 16.04.2021.), Ministru kabineta 07.01.2021. noteikumi Nr. 26 “Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” (spēkā ar 16.04.2021.).

Jautājums/ Kritērijs	Kritērija izpildes vērtēšanas nosacījumi	Vai kritērijs ir sasniegts?	Iespējamā rīcība, ja kritērijs nav izpildīts vai izpildīts daļēji	Revīzijā pārbaudītajās pašvaldībās konstatētais par kritērija neizpildi
			<p><i>paveicams, nodrošinot ar tiltiem identificējamās informācijas uzrādīšanu autoceļu tehniskā stāvokļa apsekošanas un darbu nodošanas un pieņemšanas žurnālos.</i></p> <p><i>Vienlaikus aicinām pievērst uzmanību tam, lai tiktu veiktas ikdienas apsekošanas un ikdienas uzturēšanas darbi ne tikai tilta brauktuvei/segai, bet arī pārējiem tilta elementiem. Uzturēšanas prasību neizpilde ir minēta vairākos galveno inspekciju atzinumos kā cēlonis nopietniem un kritiskiem bojājumiem.</i></p>	<p>veltīta arī citiem tilta elementiem, kuru ikdienas uzturēšanas prasības ir noteiktas Ministru kabineta noteikumos⁹, piemēram, ūdens novades caurulēm, tehnēm, drošības joslām un ietvēm, šuvēm, margām, zemtilta zonai, konusiem, betona konstrukciju stāvoklim. Šajos elementos konstatēti nopietni un kritiski bojājumi.</p> <p><i>Detalizēti skatīt revīzijas ziņojuma 38. – 43. lpp.</i></p>
<p>1.3. Trīs gadu laikā tiek novērsti nopietnie un kritiskie bojājumi.</p>	<p>Kritērijs tiks uzskatīts par izpildītu, ja nenovērsto nopietno vai kritisko bojājumu apjoms nepārsniegs 10 %, daļēji izpildīts, ja apjoms nepārsniegs 40 %, neizpildīts, ja apjoms pārsniegs 40 %.</p>	<p>Jā/Nē/ Daļēji</p>	<p><i>Aicinām noteikt rīcību gadījumos, kad ir konstatēti nopietni un kritiski bojājumi – kādos gadījumos bojājumi ir novēršami, kad ir plānojama tilta pārbūve vai jauna tilta būvniecība un kas ir darāms līdz tam brīdim. Rīcības noteikšanā var ietvert arī tilta sociālās un ekonomiskās nozīmes kritērijus.</i></p> <p><i>Vienlaikus aicinām pievērst uzmanību arī tam, lai uzmanība nopietnu un kritisku bojājumu novēršanā tiek pievērsta arī tiem tilta elementiem, kuri nav acīmredzami saistīti ar ceļu satiksmes nodrošināšanu.</i></p>	<p>No revīzijas izlasē iekļautajām pašvaldībām tikai divās pašvaldībās novērsti vairāk nekā 75 % nopietno un kritisko bojājumu, divās citās pašvaldībās trijos gados tie nav novērsti vispār, savukārt pārējās pašvaldībās tiek novērsts mazāk nekā 40 % šādu bojājumu.</p> <p>Vērtējot bojājumu novēršanas praksi, secināms, ka lielāka uzmanība tiek veltīta tiem tilta elementiem, kas tieši ietekmē ceļu satiksmi – brauktuves segai un plātnei, barjerām un bordām, margām, ceļa zīmēm.</p> <p>Uzmanība netiek atvēlēta vai tiek atvēlēta mazāk tiem tilta elementiem, kas nav acīmredzami saistīti ar ceļu</p>

⁹ Ministru kabineta 09.03.2020. noteikumu Nr. 224 “Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” 4. pielikums “Prasības valsts un pašvaldību autoceļu tiltu, ceļu pārvadu, tuneļu un caurteku uzturēšanai” (zaudējis spēku ar 16.04.2021.).

Jautājums/ Kritērijs	Kritērija izpildes vērtēšanas nosacījumi	Vai kritērijs ir sasniegts?	Iespējamā rīcība, ja kritērijs nav izpildīts vai izpildīts daļēji	Revīzijā pārbaudītajās pašvaldībās konstatētais par kritērija neizpildi
				<p>satiksmes nodrošināšanu – konusiem, betona konstrukcijām (laidumi, balsti, sijas, pieeju sajūgumi), zemtilta zonai (konusi, upes gultne), metāla konstrukciju nolietojumam, ūdens novades sistēmām. Tomēr šāda pieeja nav ilgtspējīga.</p> <p><i>Detalizēti skatīt revīzijas ziņojuma 43. – 45. lpp.</i></p>
2. Vai finansējuma piešķiršanas process tiltiem pašvaldībās ir mērķtiecīgi virzīts veikspējas nodrošināšanai?				
<p>2.1. Tiek noteiktas pašvaldību tiltu un pārvadu uzturēšanas un atjaunošanas vajadzības un nepieciešamais finansējums;</p>	<p>Kritērijs tiks uzskatīts par izpildītu, ja pašvaldībai ir pamatota informācija par nepieciešamo finansējumu pašvaldības tiltu un pārvadu uzturēšanai un atjaunošanai, pašvaldība ir apzinājusi tiltu un pārvadu lietotājus un izmantošanas nepieciešamību, daļēji izpildīts, ja ir veikta tikai viena no darbībām, neizpildīts, ja nav veikta neviena no darbībām.</p>	<p>Jā/Nē/ Daļēji</p>	<p><i>Jāiegūst informācija par to:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>kāds ir tiltu stāvoklis šobrīd;</i> – <i>kāds finansējums ir nepieciešams, lai nodrošinātu gan to atbilstošu stāvokli, gan regulāru uzturēšanu;</i> – <i>kas ir tiltu lietotāji.</i> <p><i>Informācija par tiltu un pārvadu stāvokli ir iegūstama, veicot vispārējās un galvenās inspekcijas.</i></p> <p><i>Apkopojot informāciju par tiltu lietotājiem, aicinām noskaidrot, vai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>tilts ir tranzītielas sastāvdaļa;</i> – <i>tilts tiek izmantots sabiedriskā transporta kustības nodrošināšanai un kādiem konkrēti;</i> – <i>tiltam ir apbraucamais ceļš un kāds ir tā garums;</i> – <i>un kuri uzņēmumi izmanto tiltu kravas</i> 	<p>Vairākās pašvaldībās nav objektīvu datu par tiltu uzturēšanas un atjaunošanas vajadzībām, jo vispārējās inspekcijas atbilstoši standarta¹⁰ prasībām netiek veiktas un dokumentētas, arī galvenās inspekcijas tiltiem ne visās pašvaldībās tiek veiktas reizi piecos gados.</p> <p>Arī informācija par tiltu lietotājiem netiek iegūta un apkopota.</p> <p>Pašvaldību tilti, par kuru tehnisko stāvokli pašvaldībai nav objektīvas informācijas un dome nevar pieņemt lēmumu par to ietveršanu budžeta prioritātēs, tiek izmantoti skolēnu, vietējiem un reģionālajiem pārvadājumiem, daudziem no tiem nav atbilstoša apbraucamā ceļa, kas nepieciešamo kustības ierobežojumu dēļ var radīt negatīvu ietekmi uz uzņēmumu saimniecisko darbību un pakalpojumu pieejamību.</p> <p><i>Detalizēti skatīt revīzijas ziņojuma 48. – 52. lpp.</i></p>

¹⁰ Latvijas standarts LVS 190-11:2009 "Tilta inspekcija un pārbaude ar slodzi".

Jautājums/ Kritērijs	Kritērija izpildes vērtēšanas nosacījumi	Vai kritērijs ir sasniegts?	Iespējamā rīcība, ja kritērijs nav izpildīts vai izpildīts daļēji	Revīzijā pārbaudītajās pašvaldībās konstatētais par kritērija neizpildi
			<p><i>pārvadājumu nodrošināšanai;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>tilts savieno dažādas apkaimes iedzīvotāju mobilitātes nodrošināšanai un kāds ir iedzīvotāju skaits šajās apkaimēs;</i> – <i>vai noslodze atšķiras sezonāli;</i> – <i>vai tilts paredzēts tikai gājējiem.</i> <p><i>Iepriekš minētā informācija var parādīt to, kāda ir tilta sociālā un ekonomiskā nozīme.</i></p> <p><i>Uzskatāmībai informāciju par tiltu stāvokli, izmaksām un lietotājiem aicinām apkopot vienā dokumentā, kas varētu atvieglot lēmumu pieņemšanu par finanšu līdzekļu piešķiršanu tiltu uzturēšanai un bojājumu novēršanai.</i></p>	
<p>2.2. Pašvaldība piešķir finansējumu tiltu un pārvadu uzturēšanai un atjaunošanai atbilstoši noteiktajām prioritātēm un finansējuma izlietojuma plānam.</p>	<p>Kritērijs tiks uzskatīts par izpildītu, ja dome ir noteikusi prioritātes (kuru tiltu un pārvadu uzturēšana un atjaunošana un kādā apmērā ir prioritāra pašvaldībai) un ir sagatavots finansējuma izlietojuma plāns, daļēji izpildīts, ja ir veikta tikai viena no darbībām, neizpildīts, ja nav veikta neviena no darbībām.</p>	<p>Jā/Nē/ Daļēji</p>	<p><i>Lai izdarītu izvēli par valsts un administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēm atbilstošām tiltu uzturēšanas un atjaunošanas prioritātēm, pašvaldībai ir nepieciešams:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>noteikt kārtību, kādā tiek sagatavota un iesniegta informācija par tiltu tehnisko stāvokli budžeta prioritāšu noteikšanai un ietveršanai pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos un kārtējā gada budžetā;</i> 	<p>Revīzijā ir konstatēts, ka nevienā no izlasē iekļautajām pašvaldībām nav noteikti kritēriji, kuros gadījumos un kādā apjomā piešķirams finansējums tilta uzturēšanai un pārbūvei, pašvaldībās netiek sagatavoti arī tiltu uzturēšanas un pārbūves plāni.</p> <p>Vairumā gadījumu, kad pašvaldību rīcībā ir bijusi dokumentāra informācija par veicamajiem darbiem un nepieciešamo finansējumu bojājumu novēršanai, finansējums darbu veikšanai attīstības programmas rīcības un investīciju plānos</p>

Jautājums/ Kritērijs	Kritērija izpildes vērtēšanas nosacījumi	Vai kritērijs ir sasniegts?	Iespējamā rīcība, ja kritērijs nav izpildīts vai izpildīts daļēji	Revīzijā pārbaudītajās pašvaldībās konstatētais par kritērija neizpildi
			<p>– <i>noteikt kritērijus, kādos gadījumos veicami darbi tiltos konstatēto bojājumu novēršanai, veicama pārbūve vai jauna tilta būvniecība, tostarp nosakot arī tilta sociālo un ekonomisko nozīmi raksturojošos kritērijus (jeb kuri tilti un kuri darbi veicami prioritāri).</i></p>	<p>un kārtējā gada budžetā nav bijis paredzēts.</p> <p>Vairākos gadījumos tam par iemeslu ir bijis tas, ka budžeta pieprasījumu projektos par tiltu pārvaldīšanu atbildīgie darbinieki finansējumu konkrētu bojājumu novēršanai pēc galvenajām inspekcijām nav ietvēruši gadiem pastāvošās prakses dēļ, kad darbiniekiem, sagatavojot budžeta pieprasījumu, ir “jāiekļaujas” noteiktā budžeta apmērā.</p> <p>Tomēr tikai domes kompetencē ir pieņemt lēmumus par to, kurām iniciatīvām pašvaldības budžeta līdzekļi netiks piešķirti. Līdz ar to situācijā, kad domei izlemšanai netiek iesniegta dokumentāra informācija par visām vajadzībām, darbinieki par darbu veikšanu faktiski pieņem lēmumus domes vietā.</p> <p><i>Detalizēti skatīt revīzijas ziņojuma 52. – 58. lpp.</i></p>

Jautājumu un neskaidrību gadījumā lūgums sazināties ar Piektā revīzijas departamenta Otrā sektora vecāko valsts revidenti juristi Aleksandru Bērziņu, tālrunis 67017551, e-pasts: Aleksandra.Berzina@lrvk.gov.lv